

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2016

1531/2016

Eläketukilaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Eläketuen saamisen yleiset edellytykset ja määräytymisperusteet

1 §

Lain tarkoitus

Lain tarkoituksena on toteuttaa kertaluonteinen järjestely, jossa eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden ja vaikeaan työmarkkinatilanteeseen joutuneiden henkilöiden toimeentulo turvataan eläketuella ennen vanhuuseläkkeen alkamista.

2 §

Oikeus eläketukeen

Eläketuki voidaan myöntää Suomessa asuvalle ennen 1 päivä syyskuuta 1956 syntyneelle henkilölle. Eläketukea maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana henkilö täyttää 65 vuotta.

Eläketuen myöntäminen edellyttää, että henkilö on ollut oikeutettu työmarkkinatukeen 31 päivänä elokuuta 2016 ja että hänelle on maksettu 1 päivänä syyskuuta 2010 tai sen jälkeen ja viimeistään 31 päivänä elokuuta 2016 työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työmarkkinatukea vähintään 1250 päivältä tai enimmäisaika työttömyysturvalain mukaisista päivärahasta ja sen lisäksi työmarkkinatukea vähintään 750 päivältä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuna 31 päivänä elokuuta 2016 työmarkkinatukeen oikeutettuna henkilönä pidetään tätä lakia sovellettaessa lisäksi työttömyysturvalain 10 luvun 2 §:n 3 momentin 1, 2 tai 4—6 kohdassa tarkoitettua henkilöä, kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 3 §:ssä tarkoitettua henkilöä, työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyden henkilöä, joka saa sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista sairauspäivärahaa, henkilöä, joka saa Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa sekä työkyvyttömyyden henkilöä, joka saa tämän lain 3 §:ssä mainitun lain perusteella myönnettyä kuntoutustukea.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuihin päiviin, joilta henkilölle on maksettu työmarkkinatukea, lasketaan mukaan lisäksi työttömyysturvalain 10 luvun 2 §:n 3 momentin 4—6 kohdan mukaiset päivät, kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 3 §:n mukaiset päivät, jolloin henkilö on ollut kuntouttavassa työtoiminnassa, työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaiset päivät, joilta henkilö on saanut sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa sekä päivät, joilta henkilö ei ole ennen vuotta 2013 saanut työmarkki-

natukea työttömyysturvalain 9 luvun 3 ja 4 §:n mukaisesti, sellaisina kuin ne olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2012, puolison tuloja koskevan tarveharkinnan perusteella.

3 §

Eläketuen saamisen estävät sosiaalietuudet

Eläketukeen ei ole oikeutta henkilöllä, joka saa:

- 1) kansaneläkelain (568/2007) mukaista kansaneläkettä;
- 2) takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) mukaista takuueläkettä;
- 3) työntekijän eläkelain (395/2006), yrittäjän eläkelain (1272/2006), maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006), merimieseläkelain (1290/2006), julkisten alojen eläkelain (81/2016), ortodoksisesta kirkosta annetun lain (985/2006), Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 11 §:n 2 momentin 6 kohdan nojalla annetun eläkesäännön tai eräiden valtakunnassa voimassa olevien valtion eläkkeitä koskevien säännösten soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetun maakuntalain (ÅFS 54/2007) (*työeläkelait*) mukaista eläkettä;
- 4) muuta työ- tai virkasuhteeseen, yrittäjätoimintaan tai luottamustehtävään perustuva eläkettä kuin 3 kohdassa tarkoitettua eläkettä;
- 5) maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) tai maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaista luopumistukea;
- 6) sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa muulla perusteella kuin mainitun lain 8 luvun 6 §:n nojalla;
- 7) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista kuntoutusrahaa muulla perusteella kuin mainitun lain 4 luvun 34 §:n nojalla;
- 8) 1—7 kohdassa tarkoitettua eläkettä tai korvausta vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä tai korvausta.

Edellä 1 momentissa mainittujen lakien mukainen perhe-eläke ei kuitenkaan estä eläketuen maksamista.

Henkilön katsotaan saavan 1 momentin mukaista eläkettä myös silloin, kun hänen saamansa työkyvyttömyyseläke tai takuueläke on työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhön-paluun edistämisestä annetun lain (738/2009) mukaisesti lepäämässä.

4 §

Eläketuesta vähennettävät etuudet ja korvaukset

Täysimääräisestä eläketuen määrästä vähennetään seuraavien hakijan jatkuvasti tai vuosittain toistuvasti saamien eläketulojen määrä:

- 1) työtapaturma- ja ammattitautilakiin (459/2015), maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin (873/2015) tai sotilastapaturmalakiin (1211/1990) perustuva tapaturmaeläke ja perhe-eläke;
- 2) liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön mukainen työkyvyttömyyseläke ja perhe-eläke sekä ansionmenetyksen korvaus, viimeksi mainittu kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahingon sattumisesta;
- 3) työtapaturma- ja ammattitautilain tai maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukainen kuntoutusraha, kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahinkotapahtumasta, sekä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukainen työkyvyttömyyseläke ja ansionmenetykskorvaus, viimeksi mainittu kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahingon sattumisesta;
- 4) sotilasvammalain (404/1948) mukainen elinkorko ja huoltoeläke;
- 5) potilasvahinkolain (585/1986) ja rikosvahinkolain (1204/2005) perusteella maksettava perhe-eläke;

6) kansaneläkelain tai kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain (569/2007) ja työeläkelakien mukainen tai muu työ- tai virkasuhteeseen, yrittäjätoimintaan tai luottamus-tehtävään perustuva perhe-eläke;

7) 1—6 kohdassa tarkoitettua eläkettä tai korvausta vastaava ulkomailta maksettava jatkuva eläke tai korvaus.

5 §

Eläketuen vaikutus muihin sosiaalietuuksiin

Eläketuen saajalla on oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan vastaavasti kuin vanhuuseläkettä saavalla henkilöllä on sairausvakuutuslain 8 luvun 6 §:n mukaan. Päivärahan maksaminen kuitenkin lakkautetaan sen kuukauden alusta, josta henkilölle myönnetään 16 §:n mukaisesti työkyvyttömyyseläke.

Eläketuen saajalla on oikeus eläkkeensaajan asumistukeen, lapsikorotukseen sekä eläkettä saavan hoitotukeen siten kuin eläkkeensaajan asumistuesta annetussa laissa (571/2007), kansaneläkelain 10 luvussa sekä vammaisetuksista annetussa laissa (570/2007) tarkemmin säädetään. Eläketuki rinnastetaan eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 8 §:n 1 momentissa, kansaneläkelain 51 §:n 1 momentissa sekä vammaisetuksista annetun lain 9 §:ssä mainittuihin eläkkeisiin.

Eläketuen saajalla on oikeus Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusraha-etuksista annetun lain 34 §:n mukaiseen eläkkeensaajan kuntoutusrahaan. Eläketuki luetaan eläkkeensaajan kuntoutusrahan perusteeksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 34 §:n mukaisesti.

Eläketuen saajalla ei ole oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen työttömyysetuuteen.

Henkilöllä ei ole oikeutta työeläkelakien perusteella maksettavaan lykkäyskorotukseen samalta ajalta, jolta hän on saanut eläketukea. Määrättäessä työeläkelakien mukaiseen eläkkeeseen liittyy tulevan ajan ansiota eläketuki rinnastetaan työmarkkinatukeen.

6 §

Suomessa asuminen

Henkilön Suomessa asuminen määräytyy asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) mukaan.

7 §

Eläketuen määrä

Eläketukena maksetaan tuensaajalle takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n 1 momentin mukainen määrä ottaen huomioon, mitä mainitun lain 33 §:ssä säädetään.

Eläketukea ei makseta, jos sen määrä on pienempi kuin takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n 4 momentin mukainen määrä.

2 luku

Menettely

8 §

Eläketuen hakeminen

Eläketukea haetaan Kansaneläkelaitokselta.

Jos hakija sairauden, vanhuuden tai muun sellaisen syyn takia ei pysty itse hakemaan eläketukea tai muutoin huolehtimaan eläketukea koskevista eduistaan ja oikeuksistaan

eikä hänellä ole edunvalvojaa, voi Kansaneläkelaitoksen hyväksymä eläketuen hakijan lähiomainen tai muukin henkilö, joka pääasiallisesti on huolehtinut hakijasta, käyttää puhevaltaa hakijan eläketukea koskevassa asiassa.

9 §

Hakemuksen ratkaiseminen käytettävissä olevien tietojen perusteella

Eläketukea koskeva hakemus voidaan ratkaista Kansaneläkelaitoksen käytettävissä olevien tietojen perusteella, jos hakija kieltäytyy antamasta hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja tai esittämästä selvitystä, joka häneltä voidaan kohtuudella vaatia.

10 §

Eläketuen myöntäminen

Eläketuki myönnetään sen kuukauden alusta, jona oikeus siihen on syntynyt. Eläketukea ei ilman erityistä syytä myönnetä pidemmältä kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen eläketuen hakemista. Samoin menetellään eläketuen määrää korotettaessa.

11 §

Eläketuen maksaminen

Eläketuki maksetaan kuukausittain saajan ilmoittamalle Euroopan unionissa sijaitsevalle tilille. Eläketuki voidaan maksaa muullakin tavalla, jollei tilille maksaminen ole mahdollista tai jos tuenhakija tai saaja esittää muulle maksutavalle erityisen syyn.

Jos eläketukeen oikeutettu kuolee, ennen kuin hakemus on ratkaistu, eläketuki maksetaan leskelle, pesänselvittäjälle tai kuolinpesän osakkaiden valtuutuksella muulle kuolinpesän edustajalle enintään sen kuukauden loppuun, jona hakija kuoli.

Eläketuki maksetaan kunkin kuukauden neljäntenä päivänä tai, jos se ei ole pankkipäivä, sitä edeltävänä pankkipäivänä. Takautuvalta ajalta maksettavat eläketukierät voidaan kuitenkin maksaa myös muuna pankkipäivänä.

12 §

Eläketuen väliaikainen myöntäminen ja maksaminen

Jos 3 tai 4 §:n mukaisista eläketuen myöntämisessä huomioon otettavista eläkkeistä tai korvauksista on muutoksenhaku vireillä, voidaan eläketuki myöntää ja maksaa väliaikaisena. Kansaneläkelaitos saa periä takaisin samalta ajalta liikaa maksetun eläketuen tällaisesta eläkkeestä tai korvauksesta. Kansaneläkelaitos saa periä liikaa maksetun eläketuen myös silloin, kun työeläkelaitos jatkaa muutoksenhaun perusteella myönnettyä kuntoutustukea.

Jos eläketuen hakija on hakenut eläkettä tai korvausta muusta valtiosta, eläketuki voidaan myöntää väliaikaisesti asian käsittelyn ajaksi. Kun muusta valtiosta haetusta eläkkeestä tai korvauksesta on saatu tieto, Kansaneläkelaitos antaa lopullisen päätöksen eläketuesta.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa eläkelaitokselle tai muulle korvauksen maksajalle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen tai korvauksen maksamista, että eläke tai korvaus tai osa siitä on maksettava Kansaneläkelaitokselle.

13 §

Eläketuen periminen takautuvasti maksettavasta eläkkeestä tai korvauksesta

Kansaneläkelaitoksella on oikeus periä 3 ja 4 §:ssä mainitun eläkkeen tai korvauksen maksajalta tämän takautuvasti suorittama eläke tai korvaus siltä osin kuin se vastaa liikaa maksettua eläketukea, jos eläkkeen tai korvauksen maksaja:

- 1) oikaisee tai tarkistaa eläkkeen tai korvauksen määrän;
- 2) myöntää oikaisupäätöksen jälkeen kuntoutustuelle jatkoa; tai
- 3) myöntää eläkkeen tai korvauksen.

Kansaneläkelaitos voi pidättää takautuvasti maksettavan kansaneläkkeen tai kansaneläkelainin mukaisen perhe-eläkkeen ja perhe-eläkkeen korotuksen sekä takuueläkkeestä annetun lain mukaisen takuueläkkeen siltä osin kuin se vastaa liikaa maksettua eläketukea, jos Kansaneläkelaitos myöntää tai oikaisee kansaneläkkeen tai takuueläkkeen, myöntää kuntoutustuelle jatkoa tai myöntää, oikaisee tai tarkistaa perhe-eläkkeen.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa eläkelaitokselle tai muulle korvauksen maksajalle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen tai korvauksen maksamista, että eläke tai korvaus tai osa siitä on maksettava Kansaneläkelaitokselle.

14 §

Eläketuen maksamisen keskeyttäminen vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon aikana

Ehdotonta vankeusrangaistusta vankilassa suorittavan henkilön eläketuen maksaminen keskeytetään, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, eläkkeen maksaminen keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankohtaa seuraavan kuukauden alusta.

Keskeytettyä eläketukea aletaan maksaa vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Jos henkilö vapautuu kuukauden ensimmäisenä päivänä, eläketukea maksetaan kuitenkin kyseisen kuukauden alusta.

Keskeytetty eläketuki tai osa siitä voidaan maksaa toimeentulon turvaamiseksi eläketuensaajan avio- tai avopuolisolle ja 16 vuotta nuoremmille lapsille.

15 §

Ilmoitusvelvollisuus

Eläketukihakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) hakijan henkilöllisyystiedot;
- 2) tiedot hakijan hakemista ja saamista muista eläkkeistä ja korvauksista.

Eläketuensaajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle:

- 1) eläketukeen vaikuttavien eläkkeiden ja korvausten myöntämisestä ja lakkaamisesta sekä niiden määrien muuttumisesta;
- 2) osoitteen muuttumisesta ja ulkomaille muutosta.

Eläketuenhakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja eläketuen maksamiseksi välttämättömät tiedot.

16 §

Eläketuen saajan oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Jos eläketukea saava henkilö tulee 3 §:ssä mainitussa laissa tarkoitettulla tavalla työkyvyttömäksi, eläketuen saajalle voidaan myöntää hakemuksesta työkyvyttömyyseläke työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta. Eläketuki lakkautetaan työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohdasta.

Jos aiemmin eläketukea saaneelle henkilölle on myönnetty työkyvyttömyyseläke kuntoutustukena, eläketuen maksamista voidaan jatkaa kuntoutustuen päättymistä seuraavan kuukauden alusta.

17 §

Takautuvasti myönnetyn eläketuen maksaminen

Takautuvasti myönnetty eläketuki on pidätettävä Kansaneläkelaitokselle tai maksettava työttömyyskassalle näiden maksamaa etuutta vastaavilta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää eläketuen takautuvasti ajalle, jona eläketuensaaja on saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta.

Eläketuki maksetaan työttömyyskassalle kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että työttömyysturvalain 11 luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty vähintään kaksi viikkoa ennen eläketuen maksupäivää.

18 §

Eläketuen tarkistaminen

Eläketuki tarkistetaan, jos eläketuen saajalle myönnetään eläketukeen vaikuttava 4 §:ssä tarkoitettu eläke tai korvaus tai jos tulona huomioon otettavassa eläkkeessä tai korvauksessa tapahtuu muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos. Kuitenkin, jos tulo määrä vaihtelee jatkuvasti, eläketuki tarkistetaan viimeistään kahden vuoden kuluttua eläketuen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta.

Eläketuki voidaan 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tarkistaa ilman hakemusta. Eläketuen saajaa on kuultava.

Jos muutos tapahtuu kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, eläketuki tarkistetaan kyseisen kuukauden alusta. Muutoin eläketuki tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

19 §

Eläketuen keskeyttäminen

Eläketuen maksaminen voidaan keskeyttää osittain tai kokonaan, jos on ilmeistä, että eläketuensaajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole oikeutta eläketukeen. Jos eläketuensaaja ei toimita pyydettyä lisäselvitystä, asia ratkaistaan niiden selvitysten perusteella, jotka ovat Kansaneläkelaitoksen käytettävissä.

Eläketuen maksaminen voidaan keskeyttää väliaikaisesti, jos eläketuensaaja ei pyynnöstä huolimatta toimita maksuosoitettaan.

Jos keskeytettyä eläketukea aletaan maksaa uudelleen, sitä ei makseta ilman erityistä syytä pidemmältä kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta takautuvasti.

1531/2016

20 §

Eläketuen lakkauttaminen

Eläketuki lakkautetaan sen kuukauden alusta, jona eläketuen saajalle myönnetään 3 §:ssä tarkoitettu eläke tai muu korvaus.

Eläketuki lakkautetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta, kun eläketuensaaja:

- 1) täyttää 65 vuotta;
- 2) muuttaa pysyvästi tai yli vuoden ajaksi ulkomaille;
- 3) ei muutoin täytä eläketuen myöntämisedellytyksiä;
- 4) kuolee.

21 §

Eläketuen maksaminen kunnan toimielimelle

Kansaneläkelaitos voi päättää, että eläketuki maksetaan saajan asuinkunnan sosiaali- huoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi eläke- tuensaajan ja hänen 14 §:n 3 momentissa tarkoitettujen omaistensa elatukseen, jos eläke- tuen maksaminen saajalle itselleen vaarantaa eläketuensaajan tai hänen omaistensa toi- meentulon. Näin maksettua eläketukea ei saa ilman eläketuensaajan nimenomaista suos- tumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan elatukseen, jolta eläke- tuki on maksettu.

Esityksen eläketuen maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä eläketuensaaja, hän- nen avio- tai avopuolionsa, muu omaisensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huo- lehtii, taikka kunnan asianomainen toimielin.

22 §

Eläketukea koskevat menettelysäännökset ja muutoksenhaku

Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemaan eläketukeen sovelletaan, mitä takuueläkkees- tä annetussa laissa säädetään päätöksen antamisesta, viivästyskorotuksesta ja viivästys- ajasta, tietojen saamisesta, tietojen luovutuksesta ja salassapidosta, tietojen käytöstä ja teknisestä käyttöyhteydestä, kuoleman jälkeen maksettujen etuuksien palauttamisesta, ta- kaisinperinnästä ja takaisinperittävän saatavan vanhentumisesta sekä päätöksen oikaisus- ta, muutoksenhakumenettelystä ja lainvoimaisen päätöksen poistamisesta.

3 luku

Erinäiset säännökset

23 §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

Eläketukea ei saa ulosmitata.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan tämän lain mukainen etuus ulos- mitata lapselle maksettavan elatusavun tai siihen rinnastettavan vahingonkorvauksen pe- rimiseksi.

Sopimus, joka tarkoittaa tähän lakiin perustuvan eläketuen siirtämistä toiselle, on mitä- tön.

1531/2016

24 §

Toimeenpano

Tämän lain mukaiset eläketukea koskevat tehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos.

25 §

Rahoitus

Valtio korvaa Kansaneläkelaitokselle tämän lain nojalla maksettavista eläketuista aiheutuvat kustannukset.

Tämän lain mukaisesta eläketuesta aiheutuvat kustannukset maksetaan kansaneläkerahastosta. Eläketuki rinnastetaan Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 12 b §:n mukaisiin etuuksiin.

Valtion osuuden maksamisessa Kansaneläkelaitokselle noudatetaan, mitä takuueläkkeestä annetun lain 36 §:ssä säädetään.

Tämän lain toimeenpanosta aiheutuvat toimintakulut luetaan kansaneläkerahastosta maksettaviksi Kansaneläkelaitoksen toimintakuluiksi.

26 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2017. Eläketukea maksetaan vuoden 2017 kesäkuun alusta lukien.

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2016

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila